

PLANI I MENAXHIMIT I BASENIT UJOR ISHËM

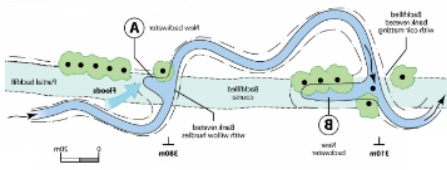
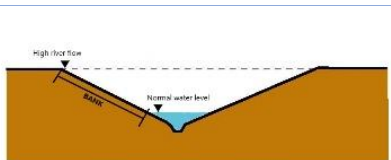
Shtojca Teknike VI (Hidromorfologjia)

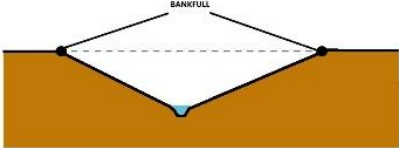
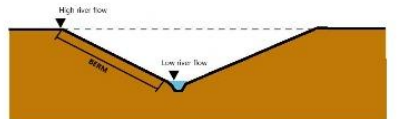

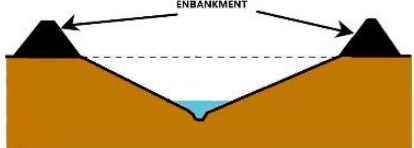
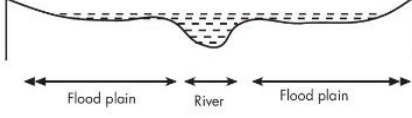
1 Standard udhëzues për përcaktimin e shkallës së modifikimit të hidromorfologjisë së lumit

Historikisht, shumë vende në Evropë e kanë vlerësuar "cilësinë" e lumenjve thjesht për sa i përket gjendjes kimike ose të ndotjes së ujit që rrjedh në kanalet e lumenjve. Megjithatë, nevojitet një pamje më gjithëpërfshirëse e habitateve të lumenjve për t'iu përgjigjur pyetjeve ekologjike të ngutshme si ato që dalin nga Direktiva Kuadër e KE-së për Ujërat (DKU) (Komisioni i Komuniteteve Evropiane, 2000) dhe Direktiva e KE-së për Habitatet, për të mbështetur Konventën Ndërkombëtare mbi Biodiversitetin, ose për të vlerësuar skemat e propozuara inxhinierike lumore dhe zhvillime të tjera të basenit ujëmbledhës. Vlerësimi i "cilësisë" së lumenjve në Evropë ka evoluar gjatë 20 viteve të fundit. Nga fokusi i tij origjinal në ndotjen organike, ai tani mbështetet në metodat për analizimin e një sërë atributesh kimike dhe biologjike.

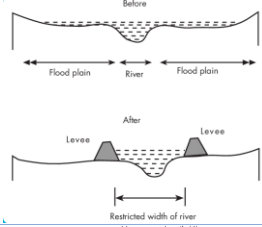
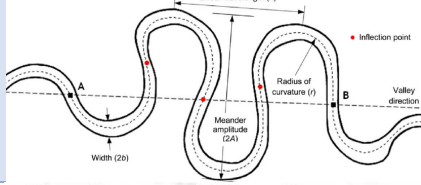
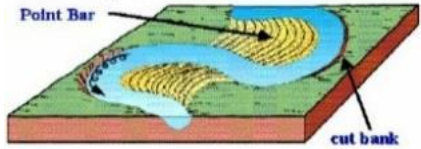
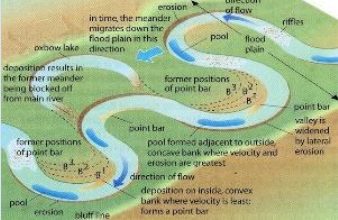
Direktiva Kuadër e KE-së për Ujërat (DKU) ka përforcuar nevojën për këtë pamje më të gjerë të "cilësisë" së lumit nëpërmjet kërkesës së saj për përcaktimin e "statusit ekologjik" bazuar në makrofitet, fitobentos, jovertebrorët dhe peshqit. Direktiva kërkon gjithashtu që kushtet hidromorfologjike dhe fiziko-kimike të jenë të përshtatshme për të mbështetur komunitetet biologjike, megjithëse hidromorfologjia klasifikohet vetëm në status të lartë.

Ky standard jep udhëzime për vlerësimin e modifikimit të veçorive hidromorfologjike të lumit. Ai fokusohet veçanërisht në presionet antropogjene që prekin lumenjtë. Kështu, mund të jetë e dobishme për zbatimin e DKU duke treguar shkallën në të cilën këto presione mund të kenë shkaktuar një largim nga kushtet e referencës hidromorfologjike.

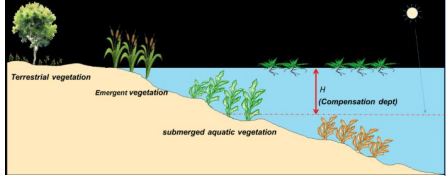

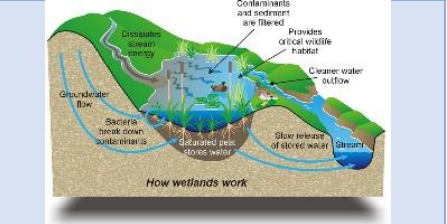

Terminologjia		
Lloji	Përshkrim	Foto
Makrofitet Ujore	Bimë më të mëdha në ujërat e freskët të cilat shihen lehtësisht me sy të lirë, duke përfshirë të gjitha bimët vaskulare ujore, briofitet, gurët (Characeae) dhe makro-algat e rritura	
Bimët Vaskulare Ujore		
Briofite		
Pemë Guri (Characeae)		
Algat Makro		
Atribut	Elemente specifike të regjistruara të një veçorie hidro-morfologjike (p.sh. "gurët" dhe "llum" janë atribute të nënshtresës; "grumbullimi i fletëve" dhe "gabionet" janë atribute të brigjeve të projektuara).	
Ujërat e pasëm (të prapambetura)	Zonë me shpejtësi të ulët ose ujë statik nën rrjedhat e motit të thatë, më së shpeshti ish kanale lumore ose kanale përmytjeje brenda fushës aluviale të përmytjes, të lidhura me kanalën e lumit të paktën në periudha me prurje të lartë	
Skarpata/Banka	Ana e përherëshme e një lumi ose ishulli, e cila është mbi nivelin normal të ujit dhe e zhytur vetëm gjatë periudhave të rrjedhës së lartë të lumit	

Skarpata/ Banka e mbushur Kuota maksimale e skarpatës	Pika maksimale në brigjet në të cilën përmytjet mbahen brenda kanalit përpara se të derdhen në fushën e përmytjes.	
Bërma	Raft natyral ose artificial brenda një lumi që është i ekspozuar mbi nivelin e ujit gjatë prurjeve të ulëta, por zhytet gjatë prurjeve të larta	
Moçal/Kënetë	Ligatinat, në të cilat komunitetet e vegjetacionit (shpesh të dominuara nga myshqet Sphagnum) formojnë torfe për periudha të gjata kohore.	
Gërshetimet	Rrjedha e një lumi të ndarë natyrshëm nga akumulimet e sedimenteve të depozituara, të karakterizuara nga të paktën dy kanale të cilat shpesh ndryshojnë rrjedhën e tyre rregullisht	
Briofite	Termi kolektiv për mëlçitë ¹ dhe myshqet - bimë që shpesh gjenden me bollëk në gurë dhe në shtratin e përrenjve malorë.	
Ngjeshja	Konsolidimi i shtratit të lumit nëpërmjet proceseve fizike, kimike ose biologjike	
Sondazh i vazhdueshëm	Anketa u krye përgjatë gjithë rrjedhës së lumit, me të dhëna të mbledhura nga njësitë anketuese fqinje.	
Gjendja ekologjike	Shprehja e cilësisë së strukturës dhe funksionimit të ekosistemeve ujore, e shprehur duke krahasuar kushtet mbizotëruese me kushtet referente.	
Argjinaturë (Ledhe/prita)	Bankë artificiale e ndërtuar për të rritur nivelin e bankës natyrore duke reduktuar kështu shpeshësinë e përmytjeve të tokave ngjitur.	
Fushë përmytëse	Hapësira ngjitur me një lumë që është (ose historik) e përmytur periodikisht nga ujërat e përmytjeve	
Veçoritë lumore	Veçoritë e formuara nga sedimentimi dhe erozioni	

¹ Një bimë e vogël jeshile pa lule me kërcell të ngjashëm me gjethe ose gjethe me lobe, që ndodh në habitate me lagështi. *Liverworts* nuk ka rrënjë të vërteta dhe riprodhohet me anë të sporeve të lëshuara nga kapsulat.

<p>Gabion</p>	<p>Shporta me tela me gurë, e përdorur për mbrojtjen e shtratit të lumit ose të bregut.</p>	
<p>Rrëshqitje</p>	<p>Ujë me rrjedhje mesatare me një sipërfaqe të patrazuar, përveç rrotullimeve ose vorbullave të herëpashershme, dhe me thellësi konstante në një pjesë të kanalit (krh 'vrap').</p>	
<p>Hidro-Morfologjia</p>	<p>Karakteristikat fizike dhe hidrologjike të lumenjve duke përfshirë proceset themelore nga të cilat rrjedhin.</p>	
<p>Lidhshmëria anësore</p>	<p>Liria e ujit për të lëvizur midis kanalit dhe fushës së përmytjes.</p>	
<p>Lëvizje anësore</p>	<p>Liri për një kanal lumi për të lëvizur nëpër një fushë të përmytur.</p>	
<p>Ledh/Prita</p>	<p>Bankë artificiale e ndërtuar për të rritur nivelin e bankës natyrore duke reduktuar kështu shpeshësinë e përmytjeve të tokave ngjitur.</p>	
<p>Platformë</p>	<p>Pamje e modelit të lumit nga lart (p.sh. sinus, i drejtë)</p>	
<p>Shiriti pikës</p>	<p>Shufra e sedimentit të lumit të formuar në brendësi të një kthese në një lumë (krh. shiritin anësor).</p>	<p>Development of River Meanders</p>
<p>Pishinë</p>	<p>Veçoritë e habitatit karakterizohen nga pjesë e dukshme më e thellë e kanalit që zakonisht nuk janë më të gjata se një deri në tre here sa gjerësia e plotë e bregut të kanalit dhe ku profilet e shtratit të lumit të groposur mbahen me gërvishtje.</p>	
<p>Arritje</p>	<p>Nënndarja kryesore e një lumi, e përcaktuar nga një karakter fizik, hidrologjik dhe kimik që e dallon atë nga pjesët e tjera të sistemit lumor në rrjedhën e sipërme dhe të poshtme.</p>	
<p>Kushtet e referencës</p>	<p>Kushtet që përfaqësojnë një gjendje krejtësisht të patrazuar, me mungesë ndikimi njerëzor ose pothuajse natyrore me vetëm dëshmi të vogla të shtrembërimit.</p>	

Veshje	Fasada e ndërtuar për të përforcuar një bankë.	
Shfletim	Ujë i cekët me rrjedhje të shpejtë me sipërfaqe dukshëm të thyer ose të trazuar mbi nënshtresën e zhavorrit/guralecit ose kalldrëmit	
Zona bregore	Një zonë toke ngjitur me një kanal lumi (përfshirë bregun e lumit) që mund të ndikojë drejtpërdrejt në gjendjen e ekosistemit ujqor (p.sh. nga hijëzimi dhe futja e mbeturinave të gjetheve).	
Struktura e vegjetacionit të zonës bregore	Karakteristikat fizike të bimësisë që krijon habitat në brigjet dhe tokën menjëherë ngjitur me lumin; p.sh. "Kompleks" - një përzierje pemësh ose shkurresh, bimësi barishtore, etj. Ose "e thjeshtë" - p.sh. vetëm bimësi barishtore	
Rehabilitimi i lumit	Kthimi i pjesshëm i një lumi në një gjendje para shqetësimit (p.sh. duke ndryshuar platformën e rrjedhave të kanalizuar, ose duke mbjellë bimësi bregore).	
Lloji i lumit	Grup lumenjsh që mund të diferencohen gjerësisht nga grupet e tjera në bazë të karakteristikave të tyre fizike dhe kimike (p.sh. përrenjtë e shumës nga ultësira; lumenjtë ultraoligotrofikë malorë).	
Vërshim	Ujë me rrjedhje të shpejtë me një sipërfaqe të trazuar, por jo të thyer (krh. "rrëshqitje").	
Mbyllja e fletëve	Materiali i përdorur për mbrojtjen vertikale të brigjeve (p.sh. fletë metalike të valëzuara).	
Shirit anësor	Depozitimet diskrete të sedimentit bëhen nga lumi përgjatë anëve të rrjedhave relativisht të drejta (krh. shiritin e pikës).	
Sinuoziteti	Shkalla e devijimit nga një vijë e drejtë, e përcaktuar si gjatësia e kanalit/gjatësia e luginës	
Renditja e Transmetimit	Metodat për klasifikimin e lumenjve dhe përrenjve që lidhen me kompleksitetin e pellgut të kullimit, përgjithësisht me numra të rendit progresivisht më të lartë që zakonisht u	

	caktohen përrrenjve me shkarkim më të madh më poshtë në basen.	
Njësia e anketimit	Gjatësia e lumit nga i cili mblidhen të dhënat gjatë studimit në terren; kjo mund të jetë një gjatësi fikse (p.sh. 500 m) ose e ndryshueshme, sipas metodës së përdorur, por gjithmonë duhet të përcaktohet dhe regjistrohet.	
Bimësia e zhytur në ujë	Bimë të rrënjosura në shtrat dhe ose plotësisht të zhytura ose me vetëm një pjesë të lastarëve të tyre lundruar ose të dalë.	
Substrati/ shtresë e poshtme	Materiali që përbën shtratin e një lumi.	
Diga	Struktura e përdorur për kontrollin e rrjedhës dhe nivelit të sipërfaqes në rrjedhën e sipërme ose për matjen e shkarkimit.	
Ligatinat	Habitatet (p.sh. kënetat, ferrë, ujë i përkohshëm i cekët) që zënë zonën kalimtare midis mjediseve të përmbytura përgjithmonë dhe përgjithësisht të thata.	
Kanal nën rrugë	Struktura të harkuara, të mbyllura ose me tubacione të ndërtuara për të transportuar ujin nën rrugë, hekurudha dhe ndërtesa.	
Materiale të forta/inxhinieri	Mbrojtja e bankës duke përdorur materiale artificiale si betoni, shtylla fletësh ose tulla	
Hidro-Pikuesit	Luhatjet e shpejta dhe të shpeshta të prurjeve që rezultojnë nga prodhimi i hidrocentraleve për të përbushur kërkesat maksimale për energji elektrike.	
Rigradimi	Zgjerimi dhe thellimi i lumit dhe modifikimi i profileve të shtratin dhe të bregut për të përshtatur prurjet të rritura.	

Përforcimi	Forcimi i shtretërve dhe brigjeve të lumenjve për qëllime të ndryshme (p.sh. ndërtimi i rrymës, kontrolli i erozionit) duke përdorur materiale të tilla si gurë, grumbullime fletësh, gjeotekstile, etj.	
Materiale të buta/inxhinieri	Mbrojtja e bankës duke përdorur materiale të biodegradueshme si p.sh. degë, shkurre, kallamishte ose shelgje të gjalla.	
Derdhja e shelgut	Metoda e inxhinierisë së butë e përdorur për forcimin e brigjeve të lumenjve duke përdorur mure mbajtëse të ndërtuara nga kërcell shelgu të endura nga të cilat do të mbijnë pemët.	
Material druri i vdekur	Që bie në lumenj dhe përrenj, me madhësi që variojnë nga copëzat e gjetheve (mbeturinat e imta drusore) deri te degët ose pemët e plota (mbeturinat e trasha drurësh)	

PROCEDURAT PËR PIKËZIMIN

Përcaktimi i kushteve të referencës së “statusit të lartë”, tipi-specifik, në lumenj është një kërkesë e DKU, duke lejuar që cilësia e lumenjve të krahasohet në një mënyrë të barabartë dhe ekologjikisht domethënëse.

Identifikimi i “kushteve të referencës” hidro-morfologjike është një parakusht thelbësor për vlerësimin e cilësisë hidro-morfologjike dhe është një kërkesë specifike e DKU-së për të mundësuar klasifikimin e niveleve të tjera të statusit. Kushtet e referencës duhet të identifikohen brenda çdo lloji lumi duke reflektuar plotësisht, ose pothuajse plotësisht, kushtet e pashqetësuar.

Një protokoll standard përshkruhet për të vlerësuar shkallën në të cilën janë modifikuar tiparet hidro-morfologjike të kanaleve të lumenjve, brigjeve, zonave bregore dhe fushave të përmbytjes. Këto veçori janë ndarë në dy grupe - një grup më i madh i "karakteristikave thelbësore" dhe një grup më i vogël i "tipareve ndihmëse".

Tabela 0-1- Kategoritë e veçorive "thelbësore" dhe "ndihmëse" për përcaktimin e modifikimit

Kategoria	Thelbësore	Ndihmëse
1. Gjeometria e kanalit		
1a Platforma	?	
1b Seksioni i kanalit 1b (seksioni i gjatë dhe seksion kryq)	?	
2. Substrate		
2a Shtrirja e materialit artificial	?	
2b Përzierje e substratit natyral ose karakter i ndryshuar		?
3. Bimësia e kanaleve dhe mbeturinat organike		
3a Menaxhimi i bimësisë ujore		?
3b Shtrirja e mbeturinave drusore nëse priten		?
4. Karakteri i erozionit/depozitimit		?
5. Rrjedha		
5a Ndikimet e strukturave artificiale në kanal brenda mundësive	?	
5b Efektet e modifikimeve në të gjithë basenin në karakterin e rrjedhës natyrore	?	
5c Efektet e ndryshimit të rrjedhës ditore (p.sh. hidropikimi)	?	
6. Vazhdimësia gjatësore e ndikuar nga strukturat artificiale	?	
7. Struktura dhe modifikimet e bankës/skarpatës	?	
8. Lloji/struktura e vegjetacionit në brigje dhe toka ngjitur	?	
9. Përdorimi i tokës ngjitur dhe veçoritë përkatëse	?	
10. Ndërveprimet kanal-fushë përmbytje		
10a Shkalla e lidhjes anësore të lumit dhe fushës së përmbytjes	?	
10b Shkalla e lëvizjes anësore të kanalit të lumit	?	

Tabela 0-2 përcakton udhëzime se si të vendosen pikët për secilën kategori të veçorive. Tabela 0-2 përmban dy procedura të veçanta për vlerësimin - duke përdorur brezin e pikëve A me të dhëna sasiore, ose brezin e pikëve B me të dhëna cilësore. Brezi i pikëve A është një shkallë me pesë pikë (1 = shkalla më e ulët e modifikimit, 5 = shkalla më e lartë e modifikimit). Brezi i pikëve B është një shkallë me tre pikë (1, 3, 5; duke ndjekur të njëjtën qasje të përgjithshme si për brezin e pikëve A). Pikët janë caktuar në bazë të të dhënave sasiore dhe në përshkrime cilësore, pasi kjo përcakton shkallën e besimit në vlerësim. Ky shënim i shtohet edhe çdo hartë të prodhuar që tregon rezultatet e vlerësimit hidro-morfologjik të lumit. Atributet ku përdoruesi nuk ishte i sigurt në caktimin e një rezultati u lanë pa pikë.

Shpjegim për Tabela 0-2:

- "Karakteristika thelbësore" (të paraqitura në tipin romak): ato që mund të vlerësohen pa iu referuar llojit të lumit.
- "Karakteristika ndihmëse" (të paraqitura me shkronja të pjerrëta): kërkojnë gjykimin e ekspertit (në disa raste gjeomorfologjike).

Rezultati për çdo veçori duhet t'i jepet një prapashtesë "A" ose "B" sipas asaj se cila nga dy brezat e rezultateve është përdorur. N/A = Nuk zbatohet.

Tabela 0-2- Karakterizimi i modifikimit të lumit bazuar në veçoritë hidromorfologjike

Karakteristikat e vlerësuara		Radha e pikëve A – Sasiore	Radha e pikëve B – Kualitative	Udhëzues	Shembuj të metodave/përdorimit të të dhënave të përshtatshme
1. Gjeometria e kanalit	<p>1a: Platformë (të bazuara në arritje)</p>	<p>1 = 0 % deri në 5% e gjatësisë së arritur me platformën e ndryshuar.</p> <p>2 = > 5 % deri në 15 % e gjatësisë së arritur me platformën e ndryshuar.</p> <p>3 = > 15 % deri në 35 % e gjatësisë së arritur me platformën e ndryshuar.</p> <p>4 = > 35 % deri në 75 % e gjatësisë së arritur me platformën e ndryshuar.</p> <p>5 = > 75 % e gjatësisë së arritur me platformën e ndryshuar.</p>	<p>1 = Platformë afërsisht natyrore.</p> <p>3 = Ndryshimet e platformës në një pjesë të shtrirjes.</p> <p>5 = Platforma ndryshoi në pjesën më të madhe të shtrirjes, ose arritja plotësisht, ose pothuajse plotësisht, drejtohej.</p>	<p>Në këtë kontekst, "platforma" reagon si ndaj ndryshimeve në sinuozitetin e kanalit ashtu edhe ndaj ndryshimeve në gërshetën e kanalit ose në shumë kanale. Nëse është e mundur, përdorni shumën absolute ose të regjistruara të ndryshimit në vend të vlerësimeve nga burime të ndryshme. Aty ku një lumë ka një sinuozitet artificial, por ka humbur gjarpërimin e tij natyror, caktoni pikën 5.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Konsultohuni me hartat dhe krahasoni platformat historike me atë të sotëm ku ndryshimet kanë rezultuar nga inxhinieria, etj. (përfshin humbjen e gërshetimit, etj.) (1a/1b). – Të dhënat e punës inxhinierike të ndërtimit dhe mirëmbajtjes (1a/1b). – Menaxhimi lokal
	<p>1b: Seksioni i kanalit (seksioni i gjatë dhe seksioni kryq)</p> <p>(përdor faqen dhe të dhëna të tjera dhe kombinoje për të gjithë shtrirjen)</p> <p>Nëse nuk ka të dhëna për 1b, rezultati për gjeometrinë e kanalit është 1a në vetvete.</p> <p>Mbani dy elemente të ndara; merr rastin më keq</p>	<p>1 = 0 % deri në 5 % e gjatësisë së arritur me seksion të ndryshuar të kanalit.</p> <p>2 = > 5 % deri në 15 % e gjatësisë së arritur me seksion kanalit të ndryshuar.</p> <p>3 = > 15 % deri në 35 % e gjatësisë së arritur me seksion të ndryshuar të kanalit.</p> <p>4 = > 35 % deri në 75 % e gjatësisë së arritur me seksion të ndryshuar të kanalit.</p> <p>5 = > 75 % e gjatësisë së arritur me seksion të ndryshuar të kanalit.</p>	<p>1 = Pothuajse e natyrshme. Jo, ose minimale, ndryshim në seksion kryq dhe/ose të gjatë.</p> <p>3 = Ndryshuar mesatarisht. Kanali i prekur pjesërisht nga një ose më shumë nga sa vijon: rigradim, përforcim, kanal, gërmim ose dëshmi e qartë e gërmimit që shkakton disa ndryshime në raportin gjerësi/thellësi.</p> <p>5 = Ndryshuar shumë. Kanali i prekur kryesisht nga një ose më shumë nga sa vijon: rigradim, përforcim, kanal, berm ose dëshmi e qartë e gërmimit që shkakton ndryshim të madh në raportin gjerësi/thellësi.</p>		<ul style="list-style-type: none"> – Vlerësimi i personelit/ekspertit (1b). – Të dhënat e anketimit (p.sh. dëshmi e rigradimit), strukturat e instaluara (p.sh. deflektorët) (1b). – Njohuri për ndryshimet në raportet gjerësi/thellësi (1b).

	Karakteristikat e vlerësuar	Radha e pikëve A – Sasiore	Radha e pikëve B – Kualitative	Udhëzues	Shembuj të metodave/përdorimit të të dhënave të përshtatshme
2. Substrate	2a: Shtrirja e materialit artificial (p.sh. beton, rrënoja, shporta me gabion)	1 = 0 % deri në 1 % material artificial. 2 = > 1 % deri në 5 % material artificial. 3 = > 5 % deri në 15 % material artificial.	1 = Jo, ose prani minimale e materialit artificial. 3 = Prania e vogël deri në mesatare e materialit artificial.	Përdoruesi vlerëson sesi sedimenti i kanalit nuk është natyror (p.sh. llumëzimi i shtuar, ngjeshja e zhavorrit/çimentimi).	Informacioni i vrojtimit hidromorfologjik (2a/2b). Vëzhgimet e bëra nga sondazhet e ashpra (2a/2b).
		4 = > 15 % deri në 30 % material artificial. 5 = > 30 % material artificial.	5 = Prania e gjerë e materialit artificial.		
2. Substrate	2b: Përzierje e substratit natyral ose karakter i ndryshuar	<i>Tipar i pa shënuar.</i>	<i>1 = Përzierje pothuajse natyrale.</i> <i>3 = Përzierje/karakter natyral i ndryshuar pak ose mesatarisht.</i> <i>5 = Përzierje/karakter natyral i ndryshuar shumë.</i>	Regjistroni vetëm nënshtresat natyrore: baltë, baltë, rërë, guralecë, zhavorr, gurë, shkëmbinj, nënshtresa organike.	Vëzhgimet e bëra gjatë kampionimit biologjik. (Përfshin dëshmi të rrjedhjes së sedimenteve nga fusha; gurë të instaluar për peshq, ngjeshje zhavorri, etj.).
				SHËNIM 1 Në përrenjtë e ultësirës me nënshtresa ranore ose argjilore, diversiteti i nënshtresave është i kufizuar në përmasa më të vogla të kokrrave.	
3. Bimësia kanalizuese dhe mbeturinat organike	3a. Menaxhimi i bimësisë ujore	<i>Tipar i pa shënuar.</i>	<i>1 = Pa menaxhim të vegjetacionit, ose shumë pak (p.sh. prek < 10 % të shtrirjes).</i> <i>3 = Niveli i moderuar i menaxhimit të bimësisë (p.sh. 10% deri në 50% e shtrirjes së prekur nga menaxhimi i vegjetacionit të paktën çdo dy vjet).</i> <i>5 = Niveli i lartë i menaxhimit të vegjetacionit (p.sh. menaxhimi vjetor i bimësisë që prek > 50 % të shtrirjes).</i>	Vlerësimet e strukturës së bimësisë ujore duhet të kryhen gjatë periudhës së rritjes aktive. Njohuritë lokale duhet të përdoren për të zbatuar udhëzimet për vlerësimin në 3a dhe 3b në situata që nuk mbulohen në mënyrë specifike në brezat e rezultateve.	

	Karakteristikat e vlerësuara	Radha e pikëve A – Sasiore	Radha e pikëve B – Kualitative	Udhëzues	Shembuj të metodave/përdorimit të të dhënave të përshtatshme
	3b. Shtrirja e mbeturinave drusore nëse priten	<i>Tipar i pa shënuar.</i>	<p>1 = Sasia dhe madhësia pothuajse natyrale e mbeturinave të drurit; asnjë heqje apo shtim aktiv.</p> <p>3 = Sasia dhe madhësia e mbeturinave të drurit të ndryshuara pak ose mesatarisht; heqja ose shtimi i herëpashershëm aktiv.</p> <p>5 = Sasia dhe madhësia e mbeturinave të drurit janë ndryshuar shumë; heqja ose shtimi i rregullt aktiv.</p>		<p>Vini re se rezultati për menaxhimin e mbeturinave drunore mund të ndikohet nga menaxhimi brenda shtrirjes ose në rrjedhën e sipërme nga shtrirja.</p> <p>Edhe pse pikët jepen vetëm për mbeturinat e drurit, prania e mbeturinave të tjera organike (p.sh. paketat e gjetheve) është e rëndësishme dhe duhet të theksohet se ku ndodh.</p>
4. Karakteri i erozionit/depozitimit	Prania e veçorive brenda kanalit si shufra zhavorrit etj.	<i>Tipar i pa shënuar.</i>	<p>1 = Veçoritë e erozionit/depozitimit pasqyrojnë kushtet pothuajse natyrore.</p> <p>3 = Veçoritë e erozionit/depozitimit pasqyrojnë një largim të moderuar nga kushtet pothuajse natyrore (10 % deri në 50 % e veçorive të pritura mungojnë).</p> <p>5 = Veçoritë e erozionit/depozitimit pasqyrojnë një largim të madh nga kushtet pothuajse natyrore (≥ 50 % e veçorive të pritura mungojnë).</p>	<p>Veçoritë brenda kanalit përfshijnë veçori të depozitimit (p.sh. hapa, pushkë, hekura, ishuj, ujëra të cekët) dhe veçori erozive (p.sh. pishina, gropa, shkëmbinj-, si dhe veçori të tilla si jastëkët e bimëve ujore, dru të mëdhenj, etj.</p> <p>Kjo veçori është në thelb një masë e kombinimit të presioneve që ndikojnë në proceset e lumenjve. Ai vlerësohet duke përdorur gjykimin e ekspertëve, bazuar në llojin e lumit, praninë dhe shtrirjen e veçorive të pritshme në kushte afërsisht natyrore, dhe intensitetin e menaxhimit si në kanal (p.sh. riorganizimi, heqja e zhavorrit, gërmimi) dhe në ujëmbledhës (p.sh. që rrit inputin e sedimentit).</p> <p>Shënimet duhet të bëhen kur janë të pranishme më shumë (si dhe më pak) veçori brenda kanalit sesa do të pritej për shkak të shqetësimit të basenit.</p>	<p>Përdoruesit duhet të deklarojnë se cilat të dhëna janë përdorur, si janë mbledhur, si janë përdorur dhe nivelin e besimit që ata kanë në përcaktimin nëse duhet të jenë të pranishme veçoritë e erozionit dhe depozitimit.</p>

	Karakteristikat e vlerësuara	Radha e pikëve A – Sasiore	Radha e pikëve B – Kualitative	Udhëzues	Shembuj të metodave/përdorimit të të dhënave të përshtatshme
5. Rrjedha	5a: Ndikimet e strukturave artificiale në kanal brenda mundësive	<i>Tipar i pa shënuar</i>	1 = Karakteri i rrjedhës jo, ose vetëm pak, i ndikuar nga strukturat brenda mundësive. 3 = Karakteri i rrjedhës i ndryshuar mesatarisht. 5 = Karakteri i rrjedhës është ndryshuar gjerësisht.	Kjo veçori mbulon efektet e strukturave artificiale (p.sh. gryka, pendët, urat, kaldajat) ose thithjen e ujit në diversitetin e llojit të rrjedhës dhe transportin e sedimentit. Veçoria 5a nuk i referohet ndryshimeve në shkarkim; këto janë vlerësuar në tiparin 5b.	<ul style="list-style-type: none"> – Vlerësimi lokal/personeli drejtues/eksperti (5a/5b). – Sondazhe hidromorfologjike dhe shëtitore (5a). – Fotot e ajrit (5a). – Burimet ujore dhe të dhënat operacionale për menaxhimin e ujit, etj. (5b). – Hartat e balotazhit ose statistikat e zonës. – Regjistrimet e rrjedhës sezonale për kushtet e rregulluara kundrejt kushteve natyrore.
	5b: Efektet e modifikimeve në të gjithë ujëmbledhësin në karakterin e rrjedhës natyrore (vlerësuar në rrjedhën e sipërme të shtrirjes) (p.sh. nga digat e hidrocentraleve, nxjerrjet, etj.)	Rezultati nga 1 deri në 5 në shkallën sasiore sipas asaj se sa rrjedha mesatare ditore largohet nga natyrale duke përdorur "shikoni lart". Vlerësoni rrjedhën në periudhat e pranverës, verës, vjeshtës dhe dimrit dhe merrni pikën më të keqe (më të lartë) si rezultat për 5b.	1 = Shkarkimi pothuajse natyral. 3 = Shkarkimi i ndryshuar mesatarisht. 5 = Shkarkimi i ndryshuar shumë.	Duhet të dhëna hidrologjike për të përcaktuar rëndësinë e ndryshimeve të shkarkimit. Aty ku të dhënat e shkarkimit afatgjatë të lumit nuk janë të disponueshme, është e mundur të përdoret vetëm gjykimi i ekspertëve të aplikuar për të shënuar grupi B.	
	5c: Efektet e ndryshimit të rrjedhës ditore (p.sh. kulmi i ujit)	1 = Asnjë ndryshim në ndryshimet natyrore të rrjedhës ditore, ose ndërhyrja rezulton në fluksin për < 2 % të kohës (shtatë ditë në vit) të paktën dyfishuar ose përgjysmuar, ose rritje/ulje në nivelin e > Ndoshin 5 cm në orë. 2 = Ndërhyrja rezulton në rrjedhë për > 2% deri në 5% të rasteve të paktën dyfishohet ose përgjysmohet, ose ndodh rritje/ulje në nivel prej > 5 cm në orë. 3 = Ndërhyrja rezulton në rrjedhë për > 5% deri në 20% të rasteve të paktën dyfishohet ose përgjysmohet, ose ndodh rritje/ulje në nivel prej > 5 cm në orë. 4 = Ndërhyrja rezulton në rrjedhë për > 20% deri në 40% të rasteve të paktën dyfishohet ose përgjysmohet, ose ndodh rritje/ulje në nivel prej > 5 cm në orë.	1 = Nuk ka rritje të shpejtë të rrjedhës ose kulm (< 5 % të rasteve) 3 = Ndosht ngritje ose kulm i rrallë ose i parregullt i rrjedhës (rreth 5 % deri në 20 % të rasteve). 5 = Rritja ose kulmi i rregullt i rrjedhës ndodh (rreth > 20 % të rasteve).	Ramping është rritja e shpejtë e shkarkimit për shkak të shkarkimeve që rezultojnë në ngritjen dhe uljen e nivelit të lumit mbi 5 cm/h. Hidro-pikimi është rritja e mprehtë e shkarkimit në baza ditore për shkak të shkarkimeve; rritje të tilla mund të ndodhin gradualisht me rritjen ose rënien e nivelit të ujit me shpejtësi më të vogël se 5 cm/h. Efekti i regjimeve të pikut hidro-pik ndryshon (p.sh. sipas kohës së lëshimit, sasisë së rrjedhës së mbetur); kjo do të ndikojë në rezultatin. *Lëvizni një klasë lart nëse shtrirja e prekur është në rrjedhën e poshtme të liqeneve/rezervuarëve të vonuar, ose nëse rrëmbimi zbutet ndjeshëm në lumë.	Vlerësimi i personelit lokal/menaxhimit/ekspertit. Regjistrimet ditore ose mundësisht për orë të rrjedhës.

		5 = ndërhyrja rezulton në rrjedhë për > 40 % të rasteve të paktën dyfishohet ose përgjysmohet, ose rritet/bie në nivelin e > Ndodhin 5 cm në orë.		
--	--	---	--	--

	Karakteristikat e vlerësuara	Radha e pikëve A – Sasiore	Radha e pikëve B – Kualitative	Udhëzues	Shembuj të metodave/përdorimit të të dhënave të përshtatshme
6. Vazhdimësia gjatësore e ndikuar nga strukturat artificiale	Ndikimet e bazuara në arritje dhe ato lokale të kanaleve dhe derrave në aftësinë e biotës (p.sh. peshqit migrues) për të udhëtuar përmes shtrirjes dhe sedimentet për t'u transportuar natyrshëm	Tipar i pa shënuar.	1 = Nuk ka struktura, ose nëse janë të pranishme, ato nuk kanë asnjë efekt (ose efekt të vogël) në migrim ose në transportin e sedimentit.	Ky vlerësim vlen vetëm për barrierat artificiale në lumenj, dhe jo për barrierat natyrore siç janë liqenet.	<ul style="list-style-type: none"> – Vlerësimi i personelit lokal/menaxhimit/ekspertit. – Sondazhe hidromorfologjike dhe shëtitore. <ul style="list-style-type: none"> – Fotot e ajrit. – Personeli i peshkimit. – Vrojtime speciale për vlerësimin e strukturave.
			3 = Strukturat e pranishme, por që kanë vetëm efekte të vogla ose të moderuara në biotën migratore dhe transportin e sedimentit.	Nuk është e mundur të jepen udhëzime për pikëzimin në lidhje me madhësitë ose lartësitë e strukturave, pasi ndikimi i tyre do të ndryshojë sipas llojit të lumit, specieve migratore të pranishme, etj.	
			5 = Struktura që në përgjithësi janë barriera për të gjitha speciet dhe për sedimentet.	SHËNIM Nëse pengesat janë të mëdha, dhe shtrirja është në pjesën e poshtme të pellgut ujëmbledhës, ato mund të ndikojnë në shumë rrjedha të tjera në rrjedhën e sipërme.	
				Në disa raste, peshqit nuk lejohen të kalojnë nëpër diga edhe pse janë instaluar vendkalime. Një pikë prej 3 duhet të caktohet kur një digë ka një kalim peshku të pajisur që funksionon në mënyrë efektive. Aty ku i gjithë sedimenti mbahet pas një dige duhet të caktohet një pikë prej 5 edhe nëse disa specie janë në gjendje të kalojnë.	
				Aty ku është e pranishme një digë e madhe, caktoni 5. Një digë e madhe përkufizohet nga Komisioni Ndërkombëtar për Digat e Mëdha si "ato që kanë një lartësi prej 15 m nga themeli ose, nëse lartësia është midis 5 m deri në 15 m, që kanë një rezervuar kapacitet prej më shumë se 3 milion m³".	

	Karakteristikat e vlerësuara	Radha e pikëve A – Sasiore	Radha e pikëve B – Kualitative	Udhëzues	Shembuj të metodave/përdorimit të të dhënave të përshtatshme
7. Struktura dhe modifikimet e bankës	<p>Shtrirja e shtrirjes e ndikuar nga materiali artificial i bankës (% e gjatësisë së bankës)</p> <p>(si "e fortë" dhe "e butë")</p>	<p>1 = Bankat e prekura nga 0% deri në 5% materiale të forta, ose 0% deri në 10% materiale artificiale të buta.</p> <p>2 = Bankat e prekura nga > 5% deri në 15% materiale të forta, ose >10% deri 50% materiale të buta artificiale.</p> <p>3 = Bankat e prekura nga > 15% deri 35% materiale të forta, ose > 50% deri 100% materiale të buta artificiale.</p> <p>4 = Bankat e prekura nga > 35 % deri në 75 % materiale artificiale të forta.</p> <p>5 = Bankat e prekura nga > 75 % e vështirë materiale artificiale.</p>	<p>1 = Bankat jo, ose vetëm minimalisht, të prekura nga materiale të forta artificiale, ose të prekura mesatarisht nga materiale të buta.</p> <p>3 = Bankat e prekura pak ose mesatarisht nga materialet e forta artificiale, ose të prekura shumë nga materialet e buta.</p> <p>5 = Shumica e bankave të përbëra nga materiale të forta artificiale</p>	<p>Nëse materialet e modifikuara të bankës janë "natyrale" (p.sh. derdhja e shelgut) rezultati maksimal është 3.</p> <p>Vlerësimi i shtrirjes së bankës së prekur bazohet në materialin mbizotërues të pranishëm (mund të jetë një përzjerje e dy llojeve).</p> <p>Të dhënat nga të dyja bankat janë të kombinuara për vlerësim.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lokale/menaxhimi/vlerësimi i inxhinierit/ekspertit. <ul style="list-style-type: none"> - Sondazhe hidromorfologjike dhe shëtitore. - Fotot e ajrit.
8. Lloji/struktura e bimësisë në brigje dhe toka ngjitur	<p>Mbulesa e tokës në zonën bregore (% e gjatësisë së bregut)</p>	<p>1 = 0 % deri në 5 % mbulesë tokësore jonatyrore në zonën bregore.</p> <p>2 = > 5 % deri në 15 % mbulesë tokësore jo-natyrore në zonën bregore.</p> <p>3 = > 15 % deri në 35 % mbulesë tokësore jo-natyrore në zonën bregore.</p> <p>4 = > 35 % deri në 75 % mbulesë tokësore jonatyrore në zonën bregore.</p> <p>5 = > 75 % mbulesë tokësore jonatyrore në zonën bregore.</p>	<p>1 = Jo, ose vetëm minimale, zona të zonës bregore me mbulesë toke jo natyrore.</p> <p>3 = Sipërfaqe mesatarisht të mëdha të zonës bregore me mbulesë toke jo natyrore.</p> <p>5 = Mbulesa jo-natyrore e tokës është dominuese në zonën bregore.</p>	<p>Synimi i përgjithshëm është të regjistrohet natyraliteti i bimësisë në zonën bregore (shiriti i bimësisë që ngjitet me një kanal lumi), ku natyraliteti bazohet në mbulimin e tokës si zëvendësues, duke mos kërkuar kështu ekspertizën e botanistëve profesionistë.</p> <p>Ky standard nuk specifikon ndonjë gjerësi fikse për zonën bregore.</p> <p>Megjithatë, përdoruesit duhet të deklarojnë (me arsye) gjerësinë e zonës bregore të përdorur për çdo shtrirje të vlerësuar. Gjerësia mund të jetë një vlerë fikse (p.sh. 1 m, 5 m, 20 m) ose të jetë e lidhur me gjerësinë e lumit (p.sh. 1,5 x). Ndryshimet e menjëhershme në mbulesën e tokës mund të tregojnë kufirin midis zonës bregore dhe fushës së përmbytjes.</p> <p>Klasat e mbulesës jonatyrore të tokës përfshijnë: kullota bujqësore rekreative dhe me intensitet të lartë, tokë të kultivuar, zona urbane, etj.</p> <p>Klasat pothuajse natyrore të mbulesës së tokës përfshijnë ligatinat natyrore, pyjet aluviale/pyjet natyrore, tokën moçalore.</p>	<p>Mund të kombinojë informacionin e shkallës së arritjes dhe të bazuar në sitin nga:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sondazhet hidromorfologjike. <ul style="list-style-type: none"> - Njohuri lokale. - Bazat e të dhënave. - Përdorni gjithashtu: <ul style="list-style-type: none"> - Foto ajrore. - Sondazhe të përafërta.

	Karakteristikat e vlerësuara	Radha e pikëve A – Sasiore	Radha e pikëve B – Kualitative	Udhëzues	Shembuj të metodave/përdorimit të të dhënave të përshtatshme
9. Përdorimi i tokës ngjitur dhe veçoritë përkatëse	Mbulesa e tokës përtej zonës bregore	<p>1 = 0 % deri në 5 % mbulesë tokësore jonatyrore përtej zonës bregore.</p> <p>2 = > 5 % deri në 15 % mbulesë tokësore jo-natyrore përtej zonës bregore.</p> <p>3 = > 15 % deri në 35 % mbulesë tokësore jonatyrore përtej zonës bregore.</p> <p>4 = > 35 % deri në 75 % mbulesë tokësore jo-natyrore përtej zonës bregore.</p> <p>5 = > 75 % mbulesë tokësore jonatyrore përtej zonës bregore.</p>	<p>1 = Jo, ose minimale, zona të korridorit të lumit përtej zonës bregore me mbulesë toke jo-natyrore (p.sh. të dominuara nga bimësi pothuajse natyrore dhe/ose karakteristika të tilla si harqet e buajve, kanalet e mbetura, moçalet).</p> <p>3 = Sipërfaqe mesatarisht të mëdha të korridorit lumor përtej zonës bregore me mbulesë toke jo natyrore.</p> <p>5 = Mbulesa jo-natyrore e tokës është mbizotëruese në korridorin e lumit përtej zonës bregore (p.sh. bimësi afërsisht natyrore dhe/ose veçori të tilla si harqet e buajve, kanalet e mbetura, moçalet) kryesisht ose mungojnë plotësisht).</p>	<p>Kjo veçori përfshin fushën e përmytjes ku ekziston.</p> <p>Qëllimi i përgjithshëm është të regjistrohet natyraliteti i bimësisë në korridorin lumor përtej zonës bregore, ku natyraliteti bazohet në mbulimin e tokës si zëvendësues, duke mos kërkuar ekspertizën e botanistëve profesionistë.</p> <p>Klasat e mbulesës jonatyrore të tokës përfshijnë: kullota bujqësore rekreative dhe me intensitet të lartë, tokë të kultivuar, zona urbane, etj.</p> <p>Klasat pothuajse natyrore të mbulesës së tokës përfshijnë ligatinat natyrore, pyjet aluviale/pyjet natyrore, tokën moçalore.</p> <p>Karakteristikat e fushës së përmytjes përfshijnë kanalet e mbetura, moçaljet dhe habitatet e krijuara artificialisht në ujëra të hapura.</p>	<p>Mund të kombinojë informacionin e shkallës së arritjes dhe të bazuar në sitin nga:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sondazhet hidromorfologjike. – Njohuri lokale. – Bazat e të dhënave. – Përdorni gjithashtu: – Të dhëna me sensorë në distancë (p.sh. fotografi ajrore, imazhe satelitore, veçanërisht për lumenjtë e mëdhenj). – Sondazhe të përafërta.

	Karakteristikat e vlerësuara	Radha e pikëve A – Sasiore	Radha e pikëve B – Kualitative	Udhëzues	Shembuj të metodave/përdorimit të të dhënave të përshtatshme
10. Ndërveprimet kanal-përmytje	<p>10a. Shkalla e lidhjes anësore të lumit dhe fushës së përmytjes</p> <p>(Përmasa e fushës së përmytjes nuk lejohet të përmytet rregullisht për shkak të inxhinierisë bazuar në anketat hidromorfologjike.)</p>	<p>A ka gjasa të ndodhë (ose ka të ngjarë të ketë ndodhur historikisht) natyrshëm përmytjet mbi banka? Po/Jo.</p> <p>Nëse Jo – N/A.</p> <p>Nëse po, shënoni: 1 = 0% deri në 5% shtrirje e prekur nga brigjet e përmytjeve ose masa të tjera që pengojnë përmytjen e fushës së përmytjes (p.sh. rigradimi i kanalit dhe i brigjeve).</p> <p>2 = > 5 % deri në 15 % si më sipër. 3 = > 15 % deri në 35 % si më sipër. 4 = > 35 % deri në 75 % si më sipër. 5 = > 75 % si më sipër.</p>	<p>A ka gjasa të ndodhë (ose ka të ngjarë të ketë ndodhur historikisht) natyrshëm përmytjet mbi banka? Po/Jo.</p> <p>Nëse Jo – N/A. Nëse po, shënoni: 1 = Asnjë, ose sasi minimale e shtrirjes së prekur nga brigjet e përmytjeve ose masat e tjera që pengojnë përmytjen e fushës së përmytjes (p.sh. gërmimi i thellë).</p> <p>3 = Sasi e moderuar e shtrirjes së prekur nga brigjet e përmytjeve ose masat e tjera që pengojnë përmytjen e fushës së përmytjes.</p> <p>5 = Pjesa më e madhe e shtrirjes së prekur nga brigjet e përmytjeve ose masat e tjera që pengojnë përmytjen e fushës së përmytjes.</p>	<p>Duhet të dihet shtrirja historike e fushës së përmytjes – p.sh. disa tani mund të humbasin për shkak të zhvillimit urban (përfshi të gjitha, jo vetëm zhvillimet e fundit, që kanë reduktuar përmytjen natyrore të fushës së përmytjes).</p> <p>Mbulesa e tokës mund të jetë një udhërrëfyes - tokat me bar, pyjet e lagështa dhe ligatinat e tjera më shumë gjasa për t'u përmytur sesa toka e punueshme/punuar dhe urbane.</p> <p>SHËNIM Të dhënat e zonës duhet të përdoren aty ku janë të disponueshme; nëse jo, përdorni % gjatësinë e arrijnë.</p> <p>Çdo përmytje e lejuar qëllimisht si ruajtje e përmytjeve sipas Direktivës së KE-së për Përmytjet nuk duhet të merret si e natyrshme.</p>	<p>Përdorni çdo informacion që lejon një vlerësim të masës në të cilën kontrollohen përmytjet natyrore:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Përdorimi i tokës në fushë përmytjeje. – Strukturat kontrolluese (p.sh. brigjet e përmytjeve, muret e përmytjeve). – Regjistrime inxhinierike (p.sh. thellim, banka të reseksionuara, kanal me dy faza). – Hartat indikative të zonave të përmytura. <ul style="list-style-type: none"> – Njohuri lokale. – Sondazhe/vlerësime hidromorfologjike. <ul style="list-style-type: none"> – Foto ajrore. – Sondazhe të përafërta. – Hartat historike.
	<p>10b. Shkalla e lëvizjes anësore të kanalit të lumit</p> <p>(Kapaciteti i lumit për të migruar natyrshëm brenda fushës së tij të përmytjes.)</p>	<p>A ka gjasa që lumi të lëvizë anash brenda fushës së tij të përmytjes në mungesë të ndonjë kufizimi të krijuar nga njeriu?</p> <p>Po/Jo.</p> <p>Nëse Jo – N/A.</p> <p>Nëse po, shënoni: 1 = 0 % deri në 5 % arritja e kufizuar. 2 = > 5 % deri në 15 % arritja e kufizuar. 3 = > 15 % deri në 35 % arritja e kufizuar. 4 = > 35 % deri në 75 % arritja e kufizuar. 5 = > 75 % arritja e kufizuar.</p>	<p>A ka gjasa që lumi të lëvizë anash brenda fushës së tij të përmytjes në mungesë të ndonjë kufizimi të krijuar nga njeriu?</p> <p>Po/Jo.</p> <p>Nëse Jo – N/A. Nëse po, shënoni: 1 = Falas.</p> <p>3 = Pjesërisht e kufizuar. 5 = Plotësisht i kufizuar.</p>	<p>Shënoni vetëm 3 ose 5 nëse ka punë të rënda inxhinierike (p.sh. grumbullim fletësh, gabione) që ndalojnë lëvizjen e lumit</p> <p>SHËNIM Shpesh do të krijohen rezultate të ngjashme për veçorinë 10b si për veçorinë</p> <p>7. Megjithatë, ndërsa tipari 7 është vlerësimi i mungesës së natyralitetit të brigjeve të shkaktuar nga inxhinieria e vështirë dhe ndikimi i tij në erozionin dhe depozitimin e sedimentit, tipari 10 është vlerësimi i aftësisë së kanalit të lumit për të lëvizur brenda fushës së përmytjes.</p>	<p>Të dhënat e mëposhtme duhet të japin informacion:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Të dhënat inxhinierike dhe regjistrat e pasurive. – Sondazhet hidromorfologjike. <ul style="list-style-type: none"> – Foto ajrore. – Sondazhe të përafërta. – Njohuri lokale (me kujdes).

Tabela 0-3 përmban dy procedura të veçanta për vlerësimin - duke përdorur brezin e pikëve A me të dhëna sasiore, ose brezin e pikëve B me të dhëna cilësore. Brezi i pikëve A është një shkallë me pesë pikë (1 = shkalla më e ulët e modifikimit, 5 = shkalla më e lartë e modifikimit). Brezi i pikëve B është një shkallë me tre pikë (1, 3, 5; duke ndjekur të njëjtën qasje të përgjithshme si për brezin e pikëve A).

Përdoruesit mund të dëshirojnë të ndryshojnë nga pikësimi me pesë- pikë në pikësimin me tre pikë si më poshtë:

Tabela 0-3- Lidhja ndërmjet dy procedurave për pikëzimin

Rezultati me pesë breza (A)	Rezultati me tre banda (B)
1	1
2	1
3	3
4	5
5	5

Tabela 0-4- Tabela e kërkimit për pikët e veçorisë 5b (Vlerat 1 deri në 5 sipas udhëzimeve të dhëna në tabelë)

% rritje ose ulje e rrjedhës nga rrjedha natyrore (ndryshim në sasinë e rrjedhës)	% ditëve me rrjedhje të ndryshme nga ato natyrore në pranverë, verë, vjeshtë ose dimër (më e keqja) (ndryshim në kohë)				
	< 20	20 deri < 40	40 deri < 60	60 deri < 80	≥ 80
< 5 % ulje ose < 10 % rritje e prurjes	1	1	1	2	2
5 % deri < 15 % ulje e prurjes ose 10 % deri < 50 % rritje e prurjes	1	2	2	3	3
15 % deri < 30 % ulje e prurjes ose 50 % deri < 100 % rritje e prurjes	1	2	3	3	4
30 % deri < 50 % ulje e prurjes ose 100 % deri < 500 % rritje e prurjes	1	2	3	4	5
≥ 50 % ulje e prurjes ose ≥ 500 % rritje e prurjes	2	3	4	5	5

Kur përdoren pesë klasat, termat e mëposhtëm duhet t'u caktohen përshkrimeve të modifikimit hidromorfologjik dhe të paraqiten (nëse kërkohet) në një hartë duke përdorur kodet e ngjyrave të rekomanduara në EN 14614.

Tabela 0-5- Kushtet e klasifikimit për pesë klasa

Rezultati	Klasa	Përshkrim	Ngjyra e hartës
1 deri < 1,5	1	Pothuajse e natyrshme	blu
1,5 deri në < 2,5	2	Pak i modifikuar	e gjelbër
2,5 deri < 3,5	3	Ndryshuar mesatarisht	e verdhe
3,5 deri në < 4,5	4	Ndryshuar gjerësisht	portokalli
4,5 deri në 5,0	5	Ndryshuar rëndë	e kuqe

Kur përdoren tre klasa, termat e mëposhtëm duhet t'u caktohen përshkrimeve të modifikimit hidromorfologjik dhe të paraqiten (nëse kërkohet) në një hartë duke përdorur kodet e mëposhtme të ngjyrave:

Tabela 0-6- Kushtet e klasifikimit për tre klasa

Rezultati	Klasa	Përshkrim	Ngjyra e hartës
1 deri < 2,5	1	Gati natyral deri pak i modifikuar	Blu
2,5 deri < 3,5	3	Ndryshuar pak deri mesatarisht	E verdhe
3,5 deri në 5,0	5	E modifikuar gjerësisht deri në ashpërsi	E kuqe

16 kategoritë e vlerësimit siç përshkruhen në EN 15843:2010 (E) japin një shembull aplikimi duke raportuar brenda tre elementeve kryesore të cilësisë hidro-morfologjike, por pa asnjë përpjekje për të lidhur hidro-morfologjinë me biologjinë. Hapi i parë është interpretimi dhe raportimi i modifikimeve hidro-morfologjike për të siguruar pikët siç tregohet në Tabela 0-7. Ky proces ofron një sërë opsionesh për qëllime të ndryshme, por tregon qartë se si secili nga tre rezultatet e kombinuara (opsionet 2 dhe 3 në Tabela 0-7) është nxjerrë.

Tabela 0-7- Opsionet, aplikimet dhe procedurat për raportimin e rezultateve të modifikimit hidro-morfologjik

Opsioni i raportimit	Shembuj aplikimesh	Procedura
1: Tabela 16 pikët veç e veç	Sigurimi i sasisë maksimale të informacionit për menaxhimin e lumenjve	Vlerësimi si në Shtojcën A për të gjitha tiparet (1a, 1b, 2a, 2b, 3a, 3b, 4, 5a, 5b, 5c, 6, 7, 8, 9, 10a, 10b); mos kombinoni.
2: Krijoni një kod treshifror	Raportimi i modifikimit të lumit brenda tre elementëve kryesorë të cilësisë hidromorfologjike të dhëna në DKU (morfologjia, regjimi i rrjedhës dhe vazhdimësia gjatësore) por pa asnjë përpjekje për të lidhur hidromorfologjinë me biologjinë	Kombinoni rezultatet për kategoritë 1a, 1b, 2a, 2b, 7, 8, 9, 10a, 10b në krijoni një pikë mesatare të vetme për morfologjinë (e para nga tre shifrat). Pikët duhet të rrumbullakosen lart ose poshtë në numrin e plotë më të afërt (duke rrumbullakosur çdo që përfundon me ,5) Raportoni rezultatin për kategorinë 5 për rrjedhën (e dyta nga tre shifrat) duke përdorur 5a, 5b ose 5c, cilado që ka rezultatin më të lartë (dmth. përfaqëson ndikimin më të madh). Raportoni rezultatin për kategorinë 6 për vazhdimësinë gjatësore (e treta nga tre shifrat). [Për shembull, një kod 111 do të tregonte një lum me shkallën më të ulët të modifikimit morfologjik, me rrjedhje pothuajse natyrore dhe pa struktura që pengojnë lëvizjen e sedimentit dhe biotës në rrjedhën e sipërme dhe të poshtme.]
3: Krijoni një pikë të vetme për arritjen e vlerësuar	Raportimi i modifikimit të përgjithshëm hidro-morfologjik të shtrirjes së lumit pa detaje	Merrni mesataren e 16 pikëve (shih nr. 1 në tabelë). Rrumbullakosni lart ose poshtë në numrin e plotë më të afërt. Pikët që mbarojnë me ",5" duhet të rrumbullakosen lart.

Procedura në Tabela 0-7 është përdorur për vlerësimin e shkallës së modifikimit në çdo shtrirje trupi ujor.

- Vlerësimet nr. **1A, 1B, 2A, 2B, 7, 8, 9, 10A, 10B** u grupuan dhe mesatarja e tyre është kodi i parë nën Morfologji.
- Vlerësimet nr. **5A, 5B, 5C** u grupuan dhe mesatarja e tyre është kodi i dytë nën Regjimin e

rrjedhës.

- Vlerësimi nr.6 është kodi i tretë nën **Vazhdimësinë gjatësore**.
- Të 16 vlerësimet u grupuan dhe mesatarja e tyre është kodi për të gjithë trupin ujqor të lumit.

Tabela 0-8 (Shembull) - Raportimi i tabelës së modifikimit të lumit brenda tre elementeve kryesore të cilësisë hidromorfologjike të dhëna në DKU (morfologjia, regjimi i rrjedhës dhe vazhdimësia gjatësore)

POZITAT E NDARA PËR ÇDO KATEGORI, 1A, 1B, 2A, 2B,5a, 5b,6, 7, 8, 9, 10A, 10B			
KODI DIGJITAL Tre shifror: 1_MORFOLOGJIA (1,2,7,8,9,10), 2_REGJIM I RRJEDHJES (5) DHE 3_VAZHDIM GJATESOR(6)	MORFOLOGJIA	REGJIMI I RRJEDHJES	VAZHDUESHMËRIA GJËSORE
	VLERËSIM PËR TË GJITHË TRUPIN UJOR TË LUMIT		

2 Vlerësimi i statusit hidromorfologjik për çdo trup uhor të basenit Ishëm

Materiali do të jetë i disponueshëm në formatin Excel.